

САВЕТИ ЗА ПОЧЕТАК ШКОЛЕ

Одговоран за садржај:

Желели бисмо да се захвалимо Ки Билефелд на дозволи за коришћење садржаја ове брошуре која је развијена у сарадњи између Ки Билефелд и Канцеларије за младе и породицу града Билефелд.

За Вуперталов део:

Хајке Валтенберг, Алекандра Хиленбранд из Ки Вупертал

Дигитална верзија (пдф) на:

[https:// www.wuppertal.de](https://www.wuppertal.de)

Од 12/2020.

Ки Вупертал прима подстицаје од:

Ministerium für Kinder, Familie,
Flüchtlinge und Integration
des Landes Nordrhein-Westfalen

Ministerium für
Schule und Bildung
des Landes Nordrhein-Westfalen

Садржај

1. ПРЕДГОВОР	4
2. БИТИ У ПОКРЕТУ - ОСНОВ ЗА УЧЕЊЕ	6
3. ВЕЖБАТИ РУКЕ	8
4. БИТИ НЕЗАВИСАН	10
5. БИТИ ЗАЈЕДНО СА ОСТАЛОМ ДЕЦОМ	12
6. ЗДРАВО ЈЕСТИ И ПИТИ	14
7. ЧИТАЈТЕ, ПРИЧАЈТЕ И ИГРАЈТЕ СЕ СА JEZIЃKIM IZRAZIMA	16
8. ГОВОРИТИ ВИШЕ ЈЕЗИКА	18
9. ПУШТАЈТЕ МУЗИКУ, ИГРАЈТЕ СЕ СА ЗВУКОВИМА	20
10. ОТКРИЈТЕ МАТЕМАТИКУ У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ	22
11. ЕКСПЕРИМЕНТИСАТИ И ДИВИТИ СЕ	24
12. ИСТРАЖИТИ И ЗАШТИТИТИ ПРИРОДУ	26
13. ПОСТУПАЊЕ СА МЕДИЈИМА	28
14. ТРЕБА ЛИ ВАМ ПОДРШКА?	32
АУТОРСКО ПРАВО	34

1. ПРЕДГОВОР

Драги родитељи и старатељи,

Ваше дете ће кренути у школу и почиње једно посебно време. Као родитељи можете пуно учинити да ваше дете буде добро припремљено за почетак школе.

Идеје и предлоге за ово наћи ћете у овој брошури, коју можете лако и без много напора да примените. Предлози вам нуде многе могућности, да подржите Ваше дете у свакодневном животу, за које можда нисте помислили да су таква искуства важна за полазак у школу.

Које идеје бисте желели да испробате са Вашим дететом?

Желим Вама и вашем детету пуно весеља, узбудљиво време пред упис у школу и добро време школовања.

Арлин Чакал-Раш

Шеф општинског центра за интеграцију

2. БИТИ У ПОКРЕТУ - ОСНОВ ЗА УЧЕЊЕ

Кретање помаже у учењу. Ако се ваше дете пуно креће и воли да се креће, може боље научити. Фини покрети приликом писања такође су успешнији. Много је прилика за кретање у свакодневном животу.

Идеје:

- Изведите Ваше дете напоље: у парк, у шуму или на игралиште. Тамо може трчати, пењати се, играти се лоптом и још много тога. Проналажење прелепих зелених површина или игралишта је врло једноставно са Tal.App WSW.

- Ваше дете се у стану може играти јастуцима, душецима и другим стварима. То је одлично за гимнастику и скакање.
- Ваше дете би требало што чешће да се игра са другом децом.

- Вожња бициклом или котуралкама је забавна. На пример, ваше дете ће вежбати да одржава равнотежу.

- Одведите дете на базен. Добро је, када се Ваше дете забавља у води. Ваше дете може да научи да плива на курсу пливања.

www.wuppertal.de/tourismus-freizeit/baeder/

- Ви сте најважнији узор свом детету. Због тога: Много се сами крећите!

Верујте у способности Вашег детета! Кроз кретање Ваше дете учи шта може да уради и шта још треба да вежба.

3. ВЕЖБАТИ РУКЕ

Вашем детету су потребне веште руке за писање и бављење ручним радом у школи. Спретност можете промовисати у свакодневном животу и приликом играња.

Идеје:

У кухињи

- Кувајте заједно са Вашим дететом. Ваше дете може да сече поврће, да меси тесто и пере посуђе. Забавно је и побољшава вештину.

Ручни рад

- Поставите са Вашим дететом стално место за ручни рад. Тамо Ваше дете, на пример, може да црта, пресавија и реже папир. Такође може ручно радити са дрветом и лишћем из шуме.

Играти се

- Многе игре подстичу спретност прстију. На пример: слагалица, Микадо, дрвени блокови, перле, стаза са куглом, Lego®

Уверите се да ваше дете држи оловку правилно приликом цртања, без обзира коју руку користи.

4. БИТИ НЕЗАВИСАН

Да ли Ваше дете може пуно тога учинити само? Тада ће се Ваше дете осећати сигурније у школи. Независна деца више воле да уче и самопоузданија су.

Зато се увек питајте: Шта моје дете може учинити само? У чему му морам помоћи?

Идеје:

- Вежбајте облачење и свлачење са Вашим дететом. На пример, од ципела, јакни и спортске опреме.
- Заједно са Вашим дететом размислите о: Који посао Ваше дете жели да ради код куће? На пример, може поставити сто. Да ли је Ваше дете урадило свој посао? Затим га похвалите.

- Ваше дете би требало да иде у тоалет само. Требало би самостално да опере руке.

- На почетку спакујте школску торбу заједно са Вашим дететом. Временом Ваше дете може само да спакује торбу.
- Покажите детету пут до школе у раном узрасту. Такође заједно погледајте околину.

Полазак у школу значи велике промене за целу породицу. Ваше дете може бити несигурно првих неколико недеља. Онда будите стрпљиви.

Стално му говорите: "ТИ ТО МОЖЕШ!"

5. БИТИ ЗАЈЕДНО СА ОСТАЛОМ ДЕЦОМ

Када крене у школу, добро је ако је Ваше дете са другом децом. Играју се, једу и цртају. Свађају се и слажу. Лутају и одмарају се.

Идеје:

- Редовно доводите дете у обданиште.
- Позовите пријатеље Вашег детета на играње. Ваше дете такође треба да посети другу децу.
- Покажите деци друштвене игре. При томе Ваше дете учи да побеђује и губи. Такође учи да се придржава правила.

- Sport, ples i muzika su posebno zabavni u grupi. Klubovi i muzičke škole imaju mnogo ponuda za decu:

<https://www.wuppertal.de/tourismus-freizeit/vereine/sportvereine/sportvereine.php>

https://www.wuppertal.de/microsite/jugend_freizeit/jugendbildung/

- Присуствујте породичним догађајима. Станица Природа и животна средина има понуде за децу и породице:

www.stnu.de

6. ЗДРАВНО ЈЕСТИ И ПИТИ

Важно је здраво јести и пити.

То омогућава вашем детету да добро расте и учи. Поједину храну Ваше дете треба да једе често. Ваше дете би ретко требало да једе другу храну. Савезни центар за здравствено образовање даје предлоге:

шта деца треба пуно да једу и пију:

- воће, поврће, кромпир, тестенине, пиринач и хлеб
- Воду, чај без шећера

Шта деца треба да једу умерено:

- млеко, сир, месо, кобасице, јаја, рибу

Шта деца треба да мало једу:

- путер, уље, павлаку, слаткише, слане грицкалице

шта деца ретко треба да једу и пију:

- брза храна (помфрит, пљескавице, пица, . . .)

Идеје:

- Одвојите време за јело са Вашим дететом. Ово заједничко време је важно за породицу. Ваше дете ће током тога научити много тога: Како правилно држим нож и виљушку? Када почињем да једем? Када могу да устанем?
- Заједно планирајте шта желите да једете. На пример, можете да предложите два јела. Тада Ваше дете може изабрати једно од њих.
- Припремите оброк заједно са Вашим дететом. При томе оно много научи о намирницама. Приликом сечења Ваше дете ће осим тога, да се вештије служи својим рукама.
- Нека Ваше дете одлучи колико жели да једе. Деца могу да процене када су сита. Верујте дететовој интуицији.
- Деца позитивно размишљају о храни и пићу. Воле да испробају ствари. Понудите детету разноврсну храну.
- Производи за децу су често нездрави. Обратите пажњу на податке о шећеру и масти на амбалажи.
- Будите детету узор приликом куповине и јела.

7. ЧИТАЈТЕ, ПРИЧАЈТЕ И ИГРАЈТЕ СЕ СА JEЗИЌКИМ IZRAZIMA

Читање је важно! Ваше дете ће научити нове речи и фразе. То ће му помоћи да научи да чита и пише. Ваше дете ће научити пуно о свету кроз књиге и приче. Читање наглас и причање прича требало би зато бити део свакодневног живота сваке породице.

Идеје:

- Гледајте са дететом сликовнице. Разговарајте са њим о сликама. На пример, питајте: Шта видиш на слици?
- Пронађите речи које се међусобно римују. На пример кућа - миш.
- Питајте дете које књиге да читате наглас.
- Читајте узбудљиво. Промените свој глас: Медвед може дубоко да говори и брунда. Миш може да шапуће. Змија шишти.

Родитељи који читају узор су својој деци!

- Посетите са својим дететом библиотеку.
- Играјте језичке игре на дугим путовањима у колима или возу. На пример, Ваше дете може сакупљати речи: Које животиње живе у води? Које животиње живе у ваздуху?
- Опишите животињу и нека дете погоди. На пример: знам животињу која има дугачку сурлу. Ваше дете такође може да описује животиње и да погађа.
- Испричајте почетак приче. Нека ваше дете погоди о којој је причи реч. Или препустите детету да исприча причу.
- Играјте се са Вашим дететом: „Видим нешто што ти не видиш, а што је плаво. Шта је то?“ Ваше дете тражи предмет.
- Покажите Вашем детету слова, скрипте и симболе напољу. Ваше дете може учити регистарске таблице, знакове, логотипе или имена.

8. ГОВОРИТИ ВИШЕ ЈЕЗИКА

Многа деца у Немачкој одрастају говорећи неколико језика. Ови различити језици су велика добит за наше друштво.

Говорите ли код куће (често) језик који није немачки?

Затим охрабрите Ваше дете на породичном језику! Јер:

Ваше дете може да научи ваш породични језик и немачки.

Важно је, да ваше дете свакодневно говори оба језика.

Идеје:

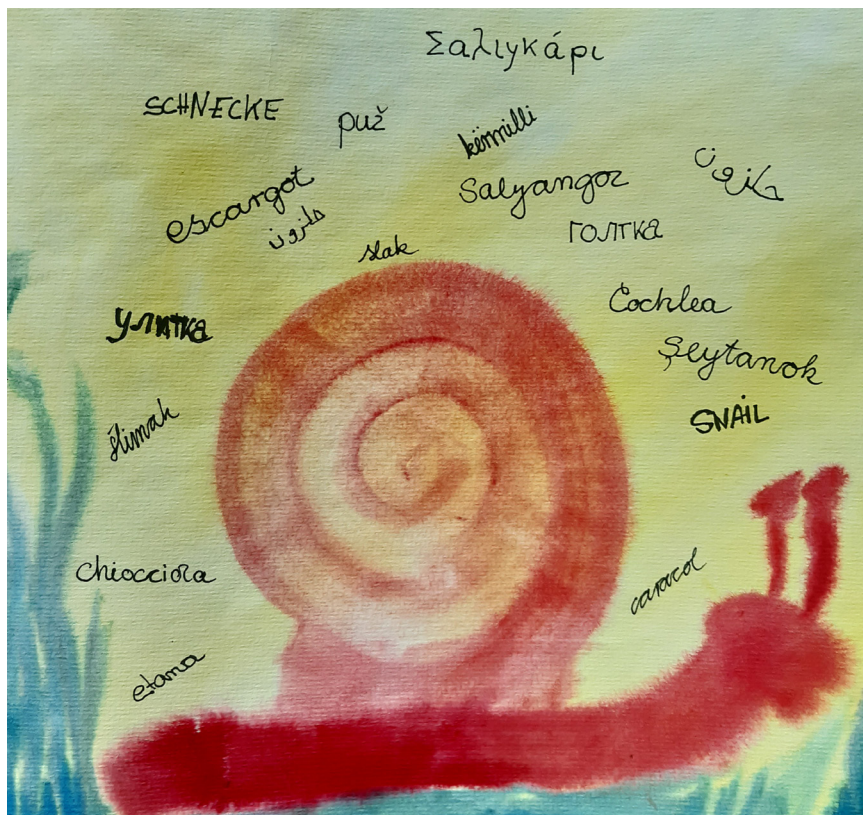
- Ви сте најважнији узор свом детету. Такође и са језиком. Пуно разговарајте са Вашим дететом. Што више речи ваше дете користи, то боље може да разуме свет.
- Подржите дететово интересовање за породични језик: Причајте Вашем детету приче, говорите риме са њим. Заједно певајте песме из сопственог детињства.
- Књиге и радио представе на вашем језику можете бесплатно позајмити у библиотеци:

www.wuppertal.de/kultur-bildung/stadtbibliothek/

При регистрацији у школи, питајте да ли постоје часови језика на вашем породичном језику (часови матерњег језика)

Овде можете наћи савете о часовима матерњег језика:

Град Вупертал — Општински интеграциони центар

Marianne.Kolb@stadt.wuppertal.de

Телефон: 0202/563 4668

STADT WUPPERTAL / ZUWANDERUNG UND INTEGRATION

9. ПУШТАЈТЕ МУЗИКУ, ИГРАЈТЕ СЕ СА ЗВУКОВИМА

Деца воле музику. Плешу, чим чују музику. Покушавају све што ствара буку или звукове. Музика помаже Вашем детету у његовом развоју. Ко пева, научи да лакше говори. Они који плешу могу се боље кретати. Заједно са другом децом музика је још забавнија.

Идеје:

- Певајте са Вашим дететом. Вежбајте са њим риме за децу.
- Славите ли празнике? Певајте притом традиционалне песме.
- Лонци, чаше и плоче за столове звуче дивно!

Нека ваше дете испроба звукове. Чак и ако Вас то понекад исцрпи.

- Направите сопствене инструменте са дететом. На пример, старе лименке и шоље напуните дугмадима или пиринчем.
- Обратите пажњу на звукове у свакодневном животу заједно са Вашим дететом. Шта чујете у природи? Шта на улици? Шта у кући?
- Слушајте различиту музику са Вашим дететом. На пример дечије песме, забавну музику или класичну музику.

- Музичке школе и плесне школе нуде курсеве за децу. Постоје и курсеви плеса у спортским клубовима.

На пример овде: <https://www.wuppertal.de/bergische-musikschule>

10. ОТКРИЈТЕ МАТЕМАТИКУ У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ

Математика је свуда. У свакодневном животу ћете пронаћи бројеве, облике и димензије. Можете инспирисати Ваше дете са играма.

Идеје:

- Бројите заједно са Вашим дететом. На пример: Комadi воћа на тањирu, кликери и чаши или боџе и кутији.
- Пронађите бројеве са Вашим дететом. На пример: Кућни бројеви, знакови аутомобила или ознаке са ценама.
- Играјте игре картама са бројевима, доминама и играма коцкица.
- Упознајте Ваше дете са временом. Покажите му велике и мале казаљке као и бројеве.
- Реците детету колико је сати. На пример, када идете у вртић или када дете иде на спавање.
- Разговарајте са Вашим дететом о данима у недељи. Реците детету шта планирате да радите заједно тог дана у недељи.

- Укључите Ваше дете у кухињу. Мерном чашом измерите или изважите брашно и шећер.

- Охрабрите дете да упоређује ствари. На пример: Нађи најдужи штап. Нађи највишу кућу. Нађи најмањи парадајз.
- Нека Ваше дете тражи предмете по величинама, бојама и облицима. Шта је округло? Шта има три угла? Шта има четири угла?
- Играјте се са Вашим дететом у пешчанику. Нека Ваше дете сипа песак или воду у канте различитих величина

11. ЕКСПЕРИМЕНТИСАТИ И ДИВИТИ СЕ

Деца су радознала. Желе да открију и разумеју свет. Можете помоћи Вашем детету у овоме. Науку сусрећемо код куће и напољу.

Идеје:

Код куће

- Испеците тарту заједно. Узмите рецепт са тестом квасаца. Покажите детету квасац пре печења. Заједно посматрајте шта се догађа са квасцем у тесту.

- Сипајте воду у велику стаклену посуду. Нека Ваше дете ставља различите ствари у воду. На пример новчићи, камење, клкере, комадиће дрвета или коцке леда. Са Вашим дететом посматрајте: Шта плута по води? Шта се догађа испод?

- Изградите кулу од дрвених блокова или кутија. Нека ваше дете покуша: Како да саградим високу кулу, а да се она не преврне?

- Вежбајте са дететом користећи техничке уређаје. На пример усисивач или музички систем.
- Да ли је усисивач покварен? Затим потражите разлог заједно са Вашим дететом. Да ли је врећица за отпад пуна? Да ли је цев блокирана?

Напољу

- Направите змај са Вашим дететом. Пустите да га заједно дигнете. Посматрајте: Како морам да померим змаја да би летео? Какву улогу игра ветар?
- Има ли поток у Вашој близини? Изградите брану са Вашим дететом. Нека види шта ће се догодити. Како се брана може добро саградити? Да ли још увек вода протиче кроз брану? Зашто?

У библиотекама ћете наћи бројне књиге, радио представе и филмове на тему експеримената у свакодневном животу.

Постоје и одговарајуће телевизијске емисије. На пример: Емисија са мишем, маслачак, знање чини Ah!, Checker Tobi.

Јуниор Университи нуди курсеве за ово.

www.junioruni-wuppertal.de

Зашто не можеш да се клатиш сам?

12. ИСТРАЖИТИ И ЗАШТИТИТИ ПРИРОДУ

Водите дете на излете у парк или шуму. Ваше дете може упознати природу.

Ови излети помоћи ће вашем детету да буде пажљиво према животињама и околина. Ваше дете ће научити све више и више да поштује своју околину.

Идеје:

- У природи можете много тога открити. Изведите дете у шетњу. Покажите му дрвеће, цвеће и животиње.
- Разговарајте са Вашим дететом о годишњим добима. Како се природа мења у пролеће или јесен?
- Истражите са Вашим дететом једно дрво. Погледајте дрво сваких неколико недеља: Шта се мења? Шта се дешава са лишћем? Има ли воћки на дрвету? Какав је осећај коре?
- Омогућите Вашем детету да преузме одговорност. То може бити биљка у вашој кући.
- Са Вашим дететом правите разлику између јестивих и нејестивих биљака. На пример, засадите биљку вртне креше. Гледајте са Вашим дететом како креша расте. Крешу можете обратити касније. На пример, има добар укус у супи и на хлебу.

- Током излета у зоолошки врт, ваше дете може да упозна, храни и глади различите животиње.

<http://www.jugendfarm-wuppertal.de>

- Покажите детету одакле потичу млеко и јаја. Посетите заједно фарму или пашњак за краве.
- Вежбајте са Вашим дететом пажљив однос према природи. Покажите му како да избегава смеће. На пример, понесите торбу са собом када идете у куповину.
- Објасните му да се смеће у природи не баца. Смеће спада у канту за смеће.
- Заштиту животне средине можете да вежбате и код куће. На пример: Разговарајте са Вашим дететом: Које смеће мора да иде у коју канту? Објасните му да воде нема бесконачно много. Искључите воду док перете зубе.

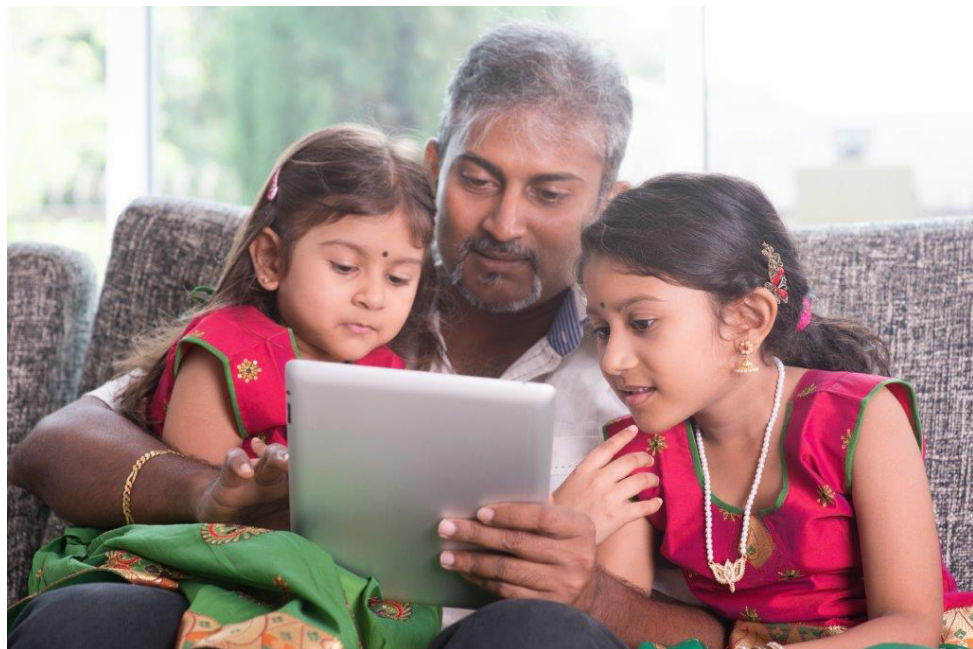
13. ПОСТУПАЊЕ СА МЕДИЈИМА

Деца данас одрастају уз многе медије. На пример, рачунари, паметни телефони и таблети. Они воле оно што могу урадити са њима. Пратите Ваше дете док користи ове медије. Телевизија и паметни телефон треба да се смењују са другим играма и вежбама.

Идеје:

- У предшколском узрасту деца воле да гледају кратке филмове на ТВ-у. Изаберите са Вашим дететом кратки филм. На пример, за ово можете користити www.flimmo.de. Обратите пажњу на то за коју старост је филм одобрен. Ово је често иза скраћенице „FSK“.
- Гледајте филм заједно са Вашим дететом. Разговарајте са њим о садржају. Да ли би Ваше дете желело да нацрта слику за филм? Притом може да обрађује садржај.
- Утврдите колико дуго Ваше дете може да користи медије. Можете заједно подесити време на тајмеру за јаја. Ваше дете не би требало да гледа телевизију дуже од 30 минута дневно.
- Ваше дете може самостално да чује радио представе, аудио књиге и дечје песме. Али требали би ви бити у близини. Треште знати шта Ваше дете слуша. Радио представе можете позајмити у библиотеци.
- Да ли Ваше дете има питање? Тада заједно са њим тражите одговор. Такође може да помогне и претраживач за децу, на пример www.fragfinn.de.

- Ваше дете може играти игре на конзоли или паметном телефону. Да бисте то урадили, искључите интернет на уређају. Уверите се да је игра одобрена за старосну групу вашег детета. Останите са Вашим дететом. Прекините игру ако Ваше дете постане немирно.
- Нека Ваше дете само снима и фотографише. Ваше дете касније може да прича о сликама о ономе што је доживело. Тако сећања остају жива.

На интернету можете детаљно прочитати ове савете:

www.schau-hin.info

Додатне информације, на пример под:

www.klick-tipps.net

www.klicksafe.de

Претраживачи за децу:

www.blinde-kuh.de

www.fragfinn.de

На тему телевизије:

www.kinderfilmwelt.de

www.flimmo.de

www.tivi.de

www.checkeins.de

www.kika.de

14. ТРЕБА ЛИ ВАМ ПОДРШКА?

Овде ћете наћи помоћ ако Ви или ваше дете имате посебне потребе или питања:

Школски савети за ново досељене породице

Град Вупертал — Општински интеграциони центар

Mauerstr.12, 42285 Wuppertal

Телефон: 0202 563 4555

schule.intergration.204@stadt.wuppertal.de

Школско психолошко саветовање (208.32)

Friedrich-Ebert-Str. 27, 42103 Wuppertal

Телефон: 0202 563 6990

schulpsychologische.beratung@stadt.wuppertal.de

Канцеларија за образовање града Вупертала - Канцеларија за инклузију

Alexander Str. 18, 42103 Wuppertal

Gudrun Keppke-Lebert

Телефон: 0202 563-2927

Gudrun.Keppke-Lebert@stadt.wuppertal.de

Основне школе у Вуперталу

<https://www.wuppertal.de/kultur-bildung/schule/anmeldungen/schulen-anmeldetermine.php>

Cura gGmbH
Интердисциплинарни центар
за рану интервенцију и
саветовање

Friedrich-Engels-Allee 430-432

42283 Wuppertal

Тел: 0202 . 265 465 - 0

Факс: 0202 . 265 465-19

[http://www.cura-wuppertal.de/
cura_kontakt.html](http://www.cura-wuppertal.de/cura_kontakt.html)

Амбуланта и саветовалиште
за аутизам

Wuppertal gGmbH,

Friedrich-Engels-Allee 432

42283 Wuppertal

Тел: 0202 /74 79 58-30

Факс: 0202/74 7958-21
info@autismusambulanz.de

Породично саветовање у Вуперталу

Саветовање за децу, адолесценте и родитеље

Friedrich-Ebert-Str. 27

42103 Wuppertal

Тел: 0202 – 563 6644

Beratung.fuer.kinder.jugendliche.eltern@stadt.wuppertal.de

<https://www.wuppertal.de/vv/oe/208.31.php>

Дечији сто Вупертал

http://www.wuppertaler-tafel.de/fileadmin/pdf/flyer_kt2012_Screen.pdf

Удружење за заштиту деце Вупертал

<https://kinderschutzbund-wuppertal.de/aktuelles/>

KinderTal

<https://www.kindertal.de/>

АУТОРСКО ПРАВО

Насловна страна:

Предња страна: Julia Ferrer-Vilchez

На задњој страни: pixabay license

Садржај:

Страница 5:	pixabay licence
Страница 6:	© PantherMedia / Monkeybusiness Images © PantherMedia / Monkeybusiness Images
Страница 7:	© PantherMedia / anatols
Страница 8:	pixabay licence
Страница 9:	© PantherMedia / EdZbarzhyvetsky pixabay licence
Страница 10:	© PantherMedia / StephanieFrey © PantherMedia / JCB Prod
Страница 11:	© PantherMediat / luninastock
Страница 12:	© PantherMedia / gpointstudio
Страница 13:	© PantherMedia / natochka
Страница 14:	© PantherMedia / Monkeybusiness Images
Страница 15:	© PantherMedia / creatista
Страница 16:	© PantherMedia / Arne Trautmann
Страница 17:	© PantherMedia / londondeposit
Страница 19:	© privat Heike Waltenberg
Страница 20:	© PantherMedia / Dmyrto_Z
Страница 21:	© PantherMedia / Craig Robinson
Страница 22:	© PantherMedia / Katy Spichal
Страница 23:	© PantherMedia / Wolfgang Steiner © PantherMedia / choreograph
Страница 24:	© PantherMedia / natochka © PantherMedia / pathastings
Страница 25:	© PantherMedia / BestPhotoStudio
Страница 27:	© PantherMedia / Xalanx
Страница 29:	© PantherMedia / Wong Sze Fei
Страница 30:	© PantherMedia / Xalanx

